

А. В. Матвеев, д. геол. н., доцент,

І. О. Патик, магістр,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ДО ІСТОРІЇ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ГЕОЛОГІЧНОГО ВІДДІЛУ ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У низці статей, як правило у різних ювілейних випусках, висвітлено історію Харківського університету, окремих факультетів, кафедр та напрямків але немає часопису самих видань. Безумовно періодичні видання відображають якоюсь мірою історію наукових підрозділів університету але мають і власні її риси. Під час роботи зі створення електронних версій видань геологічного відділення Харківського університету виникла необхідність висвітлити деякі факти з їх історії.

При заснуванні згідно зі статутом Імператорського Харківського університету до його структури входило чотири факультети: «нравственных» і політичних наук, фізико-математичний, медичний та філологічний. Предмети геологічного циклу вивчалися на фізико-математичному факультеті. Через два роки після заснування університету були закуплені дві колекції мінералів, які лягли в основу створеного Кабінету мінералогії, який потім перетворився в мінералогічний музей. Кафедру геології та геогнозії, при тому ж фізико-математичному факультеті, було відкрито у 1837 році. Пізніше з неї виділили у 1863 році кафедру геології і палеонтології, а пізніше, у 1884 році, знов об'єднали в кафедру геології. У 1906 році геологічні кафедри знову розділилися на кафедру геології та кафедру мінералогії. В цей час окремого видання геологічне відділення не мало. Окремі наукові праці друкувались в "Записках Харьковского университета".

У 1922 році було прийнято рішення про розширення та реорганізацію науково-дослідницької кафедри геології в Харківську науково-дослідницьку кафедру геології. В цей період також не існувало окремого геологічного видання, але три випуски Трудів Харківського товариства дослідників природи (1927, 1928, 1930 років) виходили під назвою "Наукові записки Харківської науково-дослідницької кафедри геології".

У 1930 році науково-дослідна кафедра геології була перейменована в Харківську філію Українського науково-дослідного інституту геології АН УРСР і окремого видання не мала.

У 1933 році філію Геологічного інституту було перетворено на Науково-дослідницький інститут геології Харківського державного університету. Вже з 1934 року починають виходити "Записки НИИ геологии ХГУ" при цьому їх нумерація почалась з випуску №4, очевидно були враховані випуски 1927-1930 років.

Після повернення університету до Харкова, у 1943 році, геолого-географічний факультет було розділено на два самостійних факультети – геологічний і географічний. Перший повоєнний випуск №9 "Записок..." вийшов у 1948 році, а вже у 1950 (випуск 10) і до 1962 (випуск 15) виходив під назвою "Записки геологического факультета".

У 1960 році геологічний і географічний факультети було об'єднано і створено геолого-географічний факультет Харківського державного університету. В цей час розпочинається випуск "Вісника Харківського університету" в межах якого виходять окремі серії, нумерація випусків різних серій наскрізна.

Вже за №2 (1964) вийшов випуск "Географічної серії" втім у передмові до видання значиться "Настоящий выпуск является первым из серии научных трудов работников геолого-географического факультета Издание данной серии является продолжением отдельных публикаций "Записок геологического отделения" ... и "Трудов географического отделения" ..., входивших в состав "Ученых записок Харьковского университета", издававшихся до 1964 г." (підкреслено нами). Оскільки подальших реорганізацій факультету не відбувалось, треба саме цей випуск вважати першим випуском "Вісника геолого-географічного факультету", а роком його заснування 1964.